NN 6/2021 (22.1.2021.), Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: Usoz-80/19-6 od 30. studenoga 2020.

VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca toga Suda dr. sc. Sanje Otočan, predsjednice vijeća, mr. sc. Inge Vezmar Barlek, Dijane Vidović, Senke Orlić-Zaninović i Ante Galića, članova vijeća te više sudske savjetnice Tatjane Ilić, zapisničarke, u postupku ocjene zakonitosti općeg akta pokrenutom u povodu zahtjeva B. C. iz Z., na sjednici vijeća održanoj 30. studenoga 2020.

presudio je

Ukidaju se sljedeće odredbe Odluke o kontroli plaćanja mjesečne pristojbe i načinu odjave prijamnika Hrvatske radiotelevizije, broj: 36-705/2019-50801 od 18. lipnja 2019.:

– članak 4. točka 4.2. u dijelu koji glasi:

»na službenom obrascu HRT-a koji je priložen ovoj Odluci i čini njezin sastavni dio«

– članak 5. točka 5.4. u cijelosti

– članak 5. točka 5.8. u cijelosti.

Obrazloženje

B. C. iz Z. podnijela je zahtjev za ocjenu zakonitosti Odluke o kontroli plaćanja mjesečne pristojbe i načinu odjave prijamnika Hrvatske radiotelevizije, broj: 36-705/2019-50801 od 18. lipnja 2019.

U zahtjevu se ističe da je osporavana Odluka vrlo slična Odluci o načinu kontrole plaćanja mjesečne pristojbe od 24. siječnja 2012. čije je odredbe Visoki upravni sud ukinuo presudom, poslovni broj: Usoz-322/13-5 od 30. lipnja 2015. Budući da se osporavana Odluka iz 2019. u bitnome ne razlikuje od ranije, nezakonite Odluke, podnositeljica predlaže da Visoki upravni sud pokrene postupak ocjene zakonitosti Odluke od 18. lipnja 2019. na temelju članka 83. Zakona o upravnim sporovima (»Narodne novine«, 20/10., 143/12., 152/14., 94/16. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 29/17.; u daljnjem tekstu: ZUS). Podnositeljica se poziva na odredbe Ustava Republike Hrvatske o nepovredivosti doma, ograničenjima pretrage doma i zaštite osobnih podataka. Navodi da su odredbe članka 5. stavaka 4. i 8. osporavane Odluke u nesuglasju sa Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji (»Narodne novine«, 137/10., 76/12. i 78/16.; u daljnjem tekstu: ZoHRT-u) kojim djelatnicima Hrvatske radiotelevizije nisu dana tako široka ovlaštenja kakva proizlaze iz članka 5. stavaka 4. i 8. osporavane Odluke. Iz sadržaja zahtjeva može se zaključiti da podnositeljica predlaže ukidanje članka 2. točke 2.10., članka 4. točke 4.2. te članka 5. točaka 5.4. i 5.8. Odluke. Podnositeljica osporava i Obrazac za odjavu obveze plaćanja mjesečne pristojbe koji je sastavni dio osporavane Odluke.

Budući da uz zahtjev nije dostavljena pojedinačna odluka koja se temelji na osporavanom općem aktu, Sud je osporavanu Odluku razmotrio na temelju članka 83. stavka 2. ZUS-a, smatrajući da ovaj predmet ima šire značenje koje prelazi okvire pojedinačnog slučaja.

Zahtjev je dostavljen na očitovanje donositelju osporenog akta, Glavnom ravnatelju Hrvatske radiotelevizije. U očitovanju je navedeno da je zahtjev podnesen po proteku zakonom propisanog roka, slijedom čega Hrvatska radiotelevizija (u daljnjem tekstu: HRT) predlaže odbacivanje zahtjeva. Podredno se navodi da je prije donošenja osporavane Odluke proveden postupak savjetovanja s javnošću u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama (»Narodne novine«, 25/13. i 85/15.) s ciljem sudjelovanja što većeg broja zainteresiranih osoba. U tom je postupku pristigao samo jedan prijedlog koji nije usvojen zbog njegove neusklađenosti sa ZoHRT-om. Pored toga donositelj osporavanog akta ističe da je osporavana Odluka usklađena s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4. 5. 2016.). Odluku je donio Glavni ravnatelj HRT-a na temelju ZoHRT-u i Statuta HRT-a. Odluka je objavljena na oglasnoj ploči HRT-a 18. lipnja 2019. i tada stupila na snagu. Isti dan je Odluka objavljena na teletekstu HRT-

a, web stranici HRT-a te na intranetu HRT-a. Donositelj nadalje navodi da je nakon presuda Visokog upravnog suda na koje se podnositeljica poziva HRT donio još dvije odluke (obje od 27. kolovoza 2015.) te smatra neutemeljenom podnositeljičinu tvrdnju da je osporavana Odluka u bitnome ista kao odluke u kojima je više odredaba proglašeno nezakonitima. U odnosu na podnositeljičin navod da su člankom 2. točkom 2.10. osporavane Odluke povrijeđene ustavne odredbe o zaštiti osobnih podataka donositelj općeg akta ističe da HRT obrađuje osobne podatke obveznika mjesečne pristojbe u Republici Hrvatskoj u svrhu prikupljanja pristojbe kao javnog izvora financiranja javnih djelatnosti HRT-a u skladu sa ZoHRT-om. Pravna osnova obrade osobnih podataka temelji se na izvršavanju službene ovlasti utvrđene ZoHRT-om. Korištenje osobnih podataka obveznika dopušteno je isključivo u tu svrhu. Na vođenje i korištenje evidencije primjenjuje se Opća uredba o zaštiti podataka. Ističe kako je jedno od osnovnih načela Opće uredbe o zaštiti podataka načelo točnosti što znači da je HRT u svrhu zaštite tog načela obvezan provjeravati osobne podatke obveznika plaćanja pristojbe u službenim bazama tijela državne uprave. Donositelj općeg akta nadalje ističe da nije jasno na koji bi način članak 4. točka 4.2. osporavane Odluke povrijedio ustavne odredbe o nepovredivosti doma i ograničenjima koja se odnose na pretragu, kao što smatra podnositeljica. Što se tiče članka 5. točaka 5.4. i 5.8. osporavane Odluke donositelj navodi da se te odredbe temelje na člancima 34. i 36. ZoHRT-a. Budući da ZoHRT nije uredio način kontrole korištenja prijamnika odnosno odjavljenog prijamnika, to je HRT, na temelju članka 36. stavka 1. ZoHRT-a, uredio osporavanom Odlukom. Navodi da je HRT ovlašten utvrđivati vlasništvo/posjed prijamnika na temelju dokaza o nabavi odnosno posjedovanju prijamnika kako bi utvrdio vremensko razdoblje za koje je određena osoba dužna plaćati mjesečnu pristojbu. Vlasništvo odnosno posjed prijamnika osnova je za plaćanje mjesečne pristojbe, a kako ZoHRT-om nije uređen način utvrđivanja vlasništva odnosno posjedovanja prijamnika, to je HRT uredio osporavanom Odlukom, ne izlazeći izvan okvira ZoHRT-a. Predlaže odbijanje zahtjeva.

Osporavanu Odluku donio je Glavni ravnatelj HRT-a na temelju članka 21. stavka 1. i članka 36. stavka 1. ZoHRT-a te članka 15. stavka 1. točke 27. Statuta HRT-a (»Narodne novine«, 14/13.). Odluka je objavljena na oglasnoj ploči HRT-a dana 18. lipnja 2019. i tada je stupila na snagu. Isti dan je Odluka objavljena na teletekstu HRT-a, web-stranici HRT-a te na intranetu HRT-a.

Osporavanom je Odlukom HRT uredio način naplate i provođenja kontrole plaćanja mjesečne pristojbe te način odjave radijskih i televizijskih prijamnika odnosno drugih uređaja za prijam radijskog ili audiovizualnog programa na području Republike Hrvatske koje je pokriveno prijenosnim signalom.

Osporavane odredbe Odluke propisuju:

Članak 2.

…

2.10. HRT ima pravo, u skladu s člankom 5. ove Odluke, prikupljati podatke obveznika plaćanja pristojbe na način da oni nisu dobiveni od obveznika. HRT će po takvoj prijavi dostaviti obvezniku informaciju o obradi njegovih podataka u razumnom roku u skladu s postupcima komunikacije s obveznikom.

Članak 4.

…

4.2 Zahtjev za odjavu obveze plaćanja mjesečne pristojbe podnosi se HRT-u na službenom obrascu HRT-a koji je priložen ovoj Odluci i čini njezin sastavni dio, neposredno ili putem punomoćnika u pisanom obliku na urudžbeni odjel HRT-a ili putem pošte preporučenom pošiljkom. Potpis obveznika plaćanja mjesečne pristojbe, odnosno potpis punomoćnika obveznika plaćanja mjesečne pristojbe koji nije odvjetnik na zahtjevu za odjavu mora biti vlastoručan.

Ako se zahtjev podnosi putem punomoćnika, neovisno o tome je li punomoćnik odvjetnik ili nije, zahtjevu je potrebno priložiti i valjano izdanu punomoć na kojoj je vlastoručan potpis obveznika plaćanja mjesečne pristojbe. HRT može od obveznika plaćanja mjesečne pristojbe tražiti dopunu podataka ako na osnovi dostavljenih podataka ne može provesti odjavu prijamnika.

Članak 5.

…

5.4 Ovlaštena osoba HRT-a ovlaštena je utvrđivati vlasništvo, odnosno posjedovanje prijamnika koji nije prijavljen, te vlasništvo i/ili posjedovanje prijamnika za koji je obveznik odjavio obvezu plaćanja mjesečne pristojbe. Ovlaštena osoba HRT-a navedeno vrši na osnovi dokaza o nabavi Prijamnika ili na osnovi drugih dokaza kojim se može utvrditi vremensko razdoblje vlasništva, odnosno posjedovanja prijamnika za koji je odjavljena obveza plaćanja mjesečne pristojbe, te je ovlaštena na osnovi takvih dokaza izvršiti prijavu i naplatu obveze plaćanja mjesečne pristojbe za vremensko razdoblje u kojem se nije plaćala mjesečna pristojba, najviše do godinu dana unatrag, a zaključno s mjesecom u kojem je izvršena kontrola.

…

5.8. Obveznik plaćanja mjesečne pristojbe, neovisno o tome je li evidentiran kao obveznik, dužan je omogućiti ovlaštenoj osobi HRT-a uvid u činjenicu vlasništva i/ili posjedovanja prijamnika za koji je odjavio obvezu plaćanja mjesečne pristojbe, uvid u činjenicu vlasništva, odnosno posjeda svih prijamnika koje posjeduje te je u slučaju vlasništva, odnosno posjeda prijamnika dužan predočiti dokaz o datumu nabave prijamnika, odnosno datumu registracije motornog vozila koji ima ugrađen prijamnik kako bi se utvrdilo vremensko razdoblje u kojem se nije plaćala mjesečna pristojba. Ako obveznik plaćanja mjesečne pristojbe prilikom obavljanja kontrole plaćanja mjesečne pristojbe od strane ovlaštene osobe HRT-a odbije platiti neplaćenu mjesečnu pristojbu i/ili odbije omogućiti uvid u činjenicu vlasništva, odnosno posjeda prijamnika ili mu je nepoznat datum nabave prijamnika, službena osoba HRT-a o tome će sastaviti zapisnik